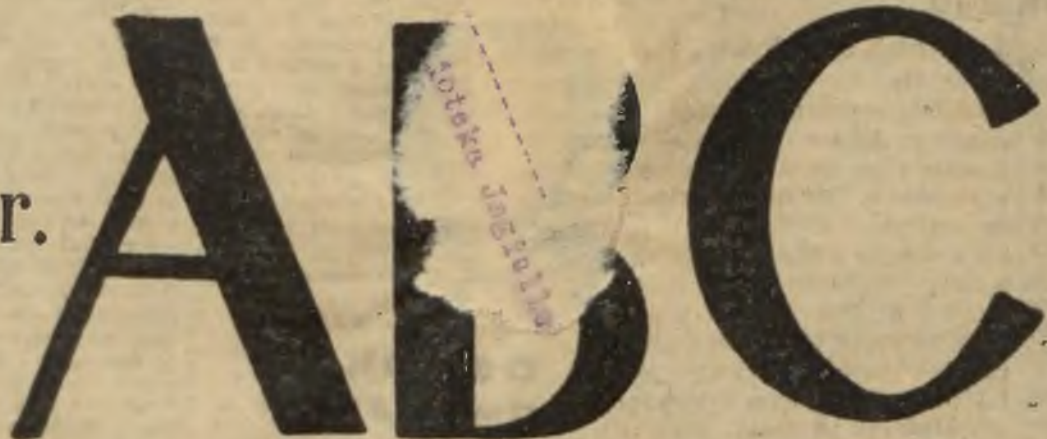

10 gr.

W

10 gr.

NOWINY CODZIENNE

Nr. 351 A

Warszawa, czwartek 4 listopada 1937 r.

Rok XII

Nowa prowokacja niemiecka Oprowadzenie praw III Rzeszy w Gdańsku zapowiedział p. Foerster

GDANSK, 3. 11. „Gauleiter” partii narodowo - socjalistycznej w Gdańsku Foerster, wygłosił przemówienie na temat sytuacji politycznej Gdańska.

Foerster zapowiedział, że w najbliższym czasie zostanie wydane w Gdańsku rozporządzenie, zabraniające zakładania w Wolnym Mieście jakichkolwiek stronnictw politycznych.

Najbardziej sensacyjną była ta część mowy Foerstera, w której zapowiedział on, że senat gdański wyda szereg ustaw rozciągających na teren Wolnego Miasta ustawodawstwo Trzeciej Rzeszy.

„Niedługo nadejdzie czas — mówił dalej Foerster, w którym flaga Trzeciej Rzeszy będzie flagą państwową Wolnego Miasta Gdańska. W sprawie polskich parafii na terenie Gdańska Foerster oświadczył, że pocieszającym było stwierdzenie, iż cała ludność Gdańska łącznie z katolikami nie zgodziła się z zarządzeniem biskupa.

Po szeregu zarządzeń i ustaw senatu gdańskiego, zmierzających do „zgleichschaltowania” Gdańska z Trzecią Rzeszą, po szeregu tajemniczych zaginięć na terenie Niemiec, Polaków zamieszkałych w Gdańsku i buńczucznych o-

świadczeń gauleitera Foerstera — zapowiedź wprowadzenia w Gdańsku ustawodawstwa Trzeciej Rzeszy i flagi ze swastyką, jest nową prowokacją niemiecką pod adresem Polski. Nie trzeba tłumaczyć, że wykonanie tej zapowiedzi byłoby jaskrawym pogwałceniem tych ustępów Traktatu Wersalskiego, odnoszących się do Wolnego Miasta Gdańska.

Niemcy zorganizowały szeroką propagandę nowego wystąpienia p. Foerstera. W parę godzin po jego przemówieniu wszystkie radiostacje niemieckie, a nawet radiostacje angielskie BBC nadały

obszerny tekst tego przemówienia z odpowiednimi komentarzami. Jest to nowy dowód, że mamy tu do czynienia z szeroko zakrojoną akcją pod starym hasłem „zurück zum Reich”.

Sądźmy, że teraz przynajmniej odpowiedzialni kierownicy naszej polityki za granicą, potrafią sprawę Gdańska postawić odpowiedzialnie i kategorycznie. A nadarza się ku temu znakomita okazja, gdyż, jak nam wiadomo, w chwili obecnej toczą się rozmowy polsko - niemieckie w kwestii Gdańska. Niebawem mają być zakończone

wspólna deklaracja. Społeczeństwo polskie domaga się, aby w tej deklaracji sprawa Gdańska postawiona była w sposób właściwy

Konferencja 9 mocarstw rozpoczęła obrady w Brukseli

BRUKSELA, 3. 11. W środę o godz. 11-ej belgijski minister spraw zagranicznych Spaak dokonał otwarcia konferencji 9-ciu mocarstw, która będzie obradowała w sprawie konfliktu na Dalekim Wschodzie.

W przemówieniu powitał min. Spaak podkreślił, że wszyscy sygnatariusze traktatu 9-ciu mocarstw przyjęli zaproszenia na konferencję z wyjątkiem Japonii i Niemiec.

Nauczyciel Miller usunięty z gimnazjum „Oświata”

Nauczyciel języka polskiego w gimnazjum „Oświata” Miller, którego oburzające wystąpienie na

lekcji w 8-ej klasie wywołało gorący protest uczniów, został zwolniony bez 3-miesięcznego odszkodowania.

Rodzice uczniów żydowskich, uczęszczających do gimnazjum „Oświata” zwrócili się do jednego z gimnazjów żydowskich z prośbą o przyjęcie ich dzieci, uczęszczających dotychczas do gimnazjum „Oświata”.

Konfiskata „Alma Mater”

Ostatni numer pisma „Alma Mater” organu młodzieży narodowej został skonfiskowany przez Komisariat Rządu.

Aresztowania i rewizje wśród narodowców w pow. Wysoko-Mazowieckim

WYSOKIE MAZOWIECKIE, 2. 11. (Od własnego korespondenta). Liczba aresztowanych w związku z zajściami w Wyszonkach Kościelnych narodowców wynosi obecnie 16 osób. Wszyscy aresztowani są młodymi rolnikami.

Wielu z oskarżonych o udział w zajściach ukrywa się.

W związku z tym przeprowadzono w powiecie szereg rewizji w domach ziemianńskich i gospodarskich. Między innymi przeprowadzono rewizję w maj. Pogorzeli (wł. p. Stan. Dąbrowski), w maj. Chorażyce (wł. p. Florjan Grabczewski), w maj. Wilkowo (wł. p. Henryk Gawroński), w maj. Małynka (wł. p. Edward Gawroński), w maj. Topczewo (wł. p. Jan Brühl), w maj. Kienowizna (wł. p. Stanisław Skrzyszewski) oraz u p. Nizyka Mikolaja w Łukańcy (pow. bielsko - podlaski) i u w. innych.

Konserwatyści krzątają się

Jak się dowiedzieliśmy, w dniu 2 grudnia odbędzie się zjazd Zjednoczenia Zachowawczych Organizacji Politycznych, celem omówienia wytycznych kierunku politycznego tego ugrupowania. Przed tym mają się odbyć zjazdy w poszczególnych okręgach.

„MAŚONERIA JEST INSTYTUCJĄ ŻYDOWSKĄ, KTÓREJ HISTORIA, STOPNIE, GODNOŚCI, HASŁA I NAUKI SĄ ŻYDOWSKIE OD POCZĄTKU DO KONCA”.

Izaak M. Wise

Mordercy ks. Poczobutt-Odlanickiego zostaną dzś straceni w Białymstoku

BIAŁYSTOK, 3. 11. Dziś w czwartek na dziedzińcu więzienia w Białymstoku nastąpi stracenie dwóch groźnych bandytów Hlabicza i Opackiego, członków bandy, która dokonała szeregu napadów rabunkowych w województwie białostockim. Hlabicz i Opacki zamordowali m. in. ks. Poczobutt - Odlanickiego.

Podanie o ulaskawienie skierowane przez obrońców obu bandytów do kancelarii p. Prezydenta R. P. zostało odrzucone, wobec czego wyrok zostanie wykonany. W środę wyjechał do Białegostoku kat Braun, który straci obu bandytów.

wywołało w ub. roku zajścia antyżydowskie w Wyszonkach.

W tychże Wyszonkach aresztowano i osadzono w więzieniu żyda Wigdora Rybę za potajemny ubój.

Wigdor Ryba stawał w ub. roku w procesie o pierwsze zajścia antyżydowskie w Wyszonkach w charakterze świadka i odegrał wówczas rolę „filara oskarżenia”. Zeznania jego obciążały wówczas Stan. Skalszewskiego, zostały jednak obalone przez zeznania innego świadka, który zeznał, że Ryba przez cały czas zajść ukrywał się w mieszkaniu nauczycielki.

Napad żydów w Siedlcach na kolportera „ABC”

W Siedlcach do przechodzącego ulicą Katedralną kolportera ulicznego „ABC” Stefana Piotrowskiego, podeszło nagle dwóch młodych żydów, którzy rzucili się na niego i wyrwali mu kilka

egzempli z wlekleścią podarli je na kawałki. Przechodnie oburzeni żydowskim wybrękiem zatrzymali ich i sami wymierzili należną im karę, tak że napewno odechce się im na przyszłość podobnych wybrzków.

Zawieszono wykłady w W. S. B. M. im. Wawelberga

W ubiegły czwartek 28 b. m. w Wyższej Szkole Budowy Maszyn im.

Wawelberga i Rotwanda, odbył się wiec słuchaczy tej uczelni w związku z relegowaniem przez dyrektora szkoły czterech studentów i w związku ze sprawą ghetta ławkowego. Wiece uchwały rezolucję, w której młodzież żąda zmuszenia żydów do podporządkowania się zarządzeniom ławkowym, gdyż stanie żydów podczas wykładów utrudnia pracę. Dyrektor Zakrzewski przyjął, uchwaloną przez aklamację, rezolucję bardzo przychylnie i przyrzekł że postulaty słuchaczy będą załatwione pozytywnie.

W środę 3 b. m. Rada Ogólna wydała zarządzenie, w którym stwierdza, że wydalenie studentów jest ostateczne, oraz że żydzi mogą stać podczas wykładów.

Wobec tego, o godz. 10-tej odbył się wiec, na którym młodzież uchwała, że o ile żydzi będą w dalszym ciągu stali na wykładach, młodzież polska opuści uczelnię. Równocześnie w celu umożliwienia normalnych warunków studiów postanowiono usunąć żydów z sal wykładowych. Wiece zakończył się odpiewaniem Hymnu Młodych.

Po wiecu dyr. Zakrzewski zawiesił wykłady do odwołania.

W GRÓJCU

zaprenumerować „ABC” można u p. Józefa Zaszczyńskiego ul. Skargi 21

Kurator... z ramienia kuratora wkroczył do „Dziennika Porannego”

Zabezpieczenie wielotysięcznych sum Z. N. P.

Dnia 3 b. m. do Wydawnictwa „Dziennik Poranny” wkroczył mianowany przez Sąd Handlowy na wniosek kuratora ZNP p. Musioła, adw. Leopold Żaryn celem zabezpieczenia majątku spółdzielni „Oświata”.

P. Musioł domagał się ogłoszenia upadłości tej spółdzielni, będącej wydawcą „Dziennika Porannego”. Spółdzielnia zaś ze swej strony wnosi zażalenie na decyzję sądu. Posiedzenie Sądu

Skazanie

b. O. N. R-owca

Na ławie oskarżonych zasiadł w Sądzie Okręgowym Kazimierz Dunajski znany z napadu w kuliach Sądu Apelacyjnego na obrońcę Judki Chaskielewiczę Jana Dąbrowskiego. Dunajski spoliczkował wówczas adwokata, nazywając go żydowskim pacholkiem. Dunajski odpowiadał za koproportę nielegalnych ulotek ONR. W czasie rewizji w mieszkaniu znalazłono u niego plik druków i oskarżono o przynależność do ONR.

Sąd Okręgowy skazał Dunajskiego na 3 miesiące aresztu zawieszając mu wykonanie tej kary.

Drobny deszcz Chłodna

Przewidywany przebieg pogody w dniu 4 b. m.

Pogoda chmurna i mglista z możliwością drobnego deszczu. Temperatura bez większych zmian. Podstawy chmur warstwowych około 200 metrów, a warstwowo - kłębiastych około 600 m.

T o t a l i z m

W miesięczniku „Pro Christo”, wydawanym przez Zgromadzenie X. X. Marianów, pomieścił dłuższy artykuł ks. Jerzy Pawski p. t. „Polska na lewej tendencji totalnych”. W nagłówku artykułu czytamy:

„Niniejsze uwagi syntetyczne mają na celu oświecić w opinii publicystyki świeckiej wrzenie, że w walce z „totalizmem” zaangażowany jest automatycznie katolicyzm. Kościół bowiem nie wiąże swej doktryny z żadną formą ustrojową”.

W rezultacie swych wywodów ks. Pawski dochodzi do wniosku, że totalizm nie jest zasadniczo sprzeczny z doktryną Kościoła i że zadaniem Polaków będzie „realizacja pierwszego integralnie i organicznie katolickiego ustroju totalnego”. Zaś misją Polski na zewnątrz, będzie „wypromieniowanie katolickiej kultury „totalnej” na inne narody i wzięcie ich w swą opiekę”.

W tym samym numerze

„Pro Christo”, znajdujemy drugi artykuł w tej samej sprawie, mianowicie artykuł p. M. Reutta p. t. „Zalety ustroju totalnego”. Autor poświęcił totalizmowi dłuższe wywody, których streszczenie w tym miejscu nie jest możliwe i przytacza zdanie z mowy Mussoliniego z r. 1926, w której II Duce powiedział: „Wszystko zawiera się i zamyka się w państwie, nie poza państwem, a przede wszystkim nie przeciw państwu”.

P. Reutt pisze dalej: „Zasada ta jest podkreśleniem dwóch momentów: 1) Woli ujęcia wszelkiej prawdy, jako przedmiotu obowiązującej realizacji przez państwo i 2) W związku z tym nadania państwu charakteru wyłącznie środka doczesnego, przy pomocy którego można osiągnąć najpełniejsze warunki rozwoju osobowości człowieka w ramach doskonałej wspólnoty narodowej, do której należy dążyć i którą należy realizować czynnie, bo w nim zawiera się przyleta prawda. Ujęcie to jest w zasadniczej zgodzie z katolicyzmem, o ile państwo przyjmuje, jako zasadniczą prawdę, naukę

Kościola”. P. Reutt nie powołuje się wprawdzie na figurujący w tym samym zeszycie artykuł ks. Pawskiego, ale fakt, że redakcja zamieściła je razem i że oba dochodzą do podobnych wyników, pozwala je traktować łącznie.

Nie podejmuję w tym miejscu dyskusji zasadniczej, czy i w jakim wypadku totalizm jest sprzeczny z doktryną Kościoła katolickiego. W tej chwili wystarczy mi stwierdzić, że właściwa Władza kościelna nie wypowiedziała się dotąd w tej sprawie w sposób ostateczny i dla każdego katolika wiążący. Niemniej mimo to jest rzeczą jasną, że z zasady, że „Kościół nie wiąże swej doktryny z żadną formą ustroju” wyprowadza ks. Pawski wnioski, idące za daleko. Zasadą ta oznacza bowiem, że Kościół nie uważa żadnej formy ustrojowej (np. monarchii czy republiki) za j e d y n i e

katolicką; nie znaczy to natomiast, jakoby ż a d n e j formy nie odrzucał, nie potępiał. Przeciwnie. Szereg form ustrojowych jest w jawnej sprzeczności z doktryną Kościoła. Wspomnę ustroj komunizm, albo ustroj, oparty o ubóstwienie państwa, czy ubóstwienie panującego. Ale potępiony został i t. zw. cesaropapizm, czyli ustroj, w którym cesarz przypisywał sobie, jako przedstawicielowi władzy świeckiej, istotne prawa głowy Kościoła. Walka z tą teorią katolickiego cesarstwa bizantyjskiego przetrwała aż do wieków średnich i zakończyła się zwycięstwem papieżstwa w słynnym sporze Grzegorza Wielkiego z Henrykiem IV o inwestyturę. Tak więc sama katolickość z ducha, jakkolwiek nader istotna nie wystarcza na zapewnienie jakiegś doktrynie (Dokończenie na str. 3-ej).